

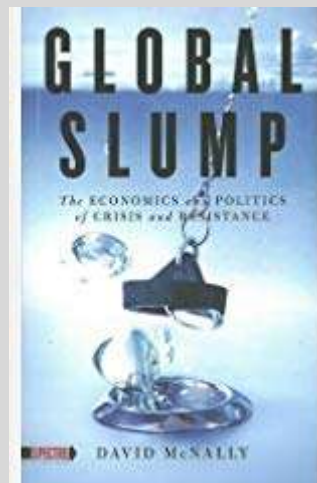
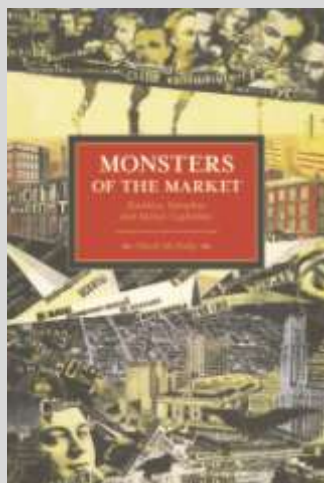
David Mc Nally: Ζόμπι, βαμπίρ και καπιταλισμός

Μία συνέντευξη για την παγκόσμια ύφεση, τη νέα κανονικότητα και τα «τέρατα των αγορών»

Έχουν περάσει σχεδόν επτά χρόνια από την έναρξη της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης που ξεκίνησε το 2007. Για να μπορέσουμε να την κατανοήσουμε καλύτερα, εξετάζοντας τις αιτίες της, το βάθος της και τις προεκτάσεις της, μιλήσαμε με τον David Mc Nally, ακτιβιστή, πολιτικό οικονομολόγο και συγγραφέα των βιβλίων «Παγκόσμια ύφεση: Τα οικονομικά και η πολιτική της Κρίσης και της Αντίστασης» (2010) και «Τέρατα της Αγοράς: Ζόμπι, Βαμπίρ και Παγκόσμιος Καπιταλισμός» (2012).

Για λόγους αναγνωσιμότητας, έχουμε σπάσει αυτή τη συνέντευξη σε δύο μέρη. Το παρόν πρώτο μέρος επικεντρώνεται στην ίδια την κρίση, τα αίτιά της, τον τρόπο με τον οποίο έχει αναδιοργανωθεί η εργασία εξαιτίας αυτής, την προοπτική της κυρίαρχης ελίτ για τη διαχείριση της κρίσης και την επιβολή πολιτικών λιτότητας, και πώς τα παραπάνω θα έπρεπε να μας βοηθήσουν να ανανεώσουμε τη στάση μας ως ακτιβιστές των κινημάτων.

Το δεύτερο μέρος θα επικεντρωθεί στα «Τέρατα της Αγοράς», εξετάζοντας γιατί η «τερατοσύνη» έχει εγκλωβίσει και τη λαϊκή κουλτούρα. Αυτό θα μας οδηγήσει σε μια κριτική της καθημερινής ζωής στο πλαίσιο του νεοφιλελεύθερου καπιταλισμού, συζητώντας το πώς η εμπειρία της μισθωτής εργασίας έχει δημιουργήσει ένα πλαίσιο οικειότητας σε τερατώδεις ιστορίες, ιδιαίτερα σε ζόμπι, βαμπίρ και στο τέρας του Φρανκενστάιν. Το δεύτερο μέρος τελειώνει με τις σκέψεις Mc Nally για τη δημιουργία ενός ανανεωμένου σοσιαλισμού από τα κάτω.

Α΄ ΜΕΡΟΣ

Tessa Echeverria: *As αρχίσουμε μιλώντας για την ιστορία της κρίσης που βιώνουμε τώρα, το νεοφιλελευθερισμό και το πώς τα καπιταλιστικά κράτη ανταποκρίθηκαν στην κατάρρευση που ξεκίνησε γύρω στο 2007. Μπορείτε να μας δώσετε ένα σύντομο ιστορικό για το πώς η κρίση προέκυψε και πώς ακόμη σχετίζεται με την πρόσφατη ιστορία του καπιταλισμού;*

David McNally: Θεωρώ ότι πρόκειται για την τέταρτη μεγάλη ύφεση στην ιστορία του παγκόσμιου καπιταλισμού. Στο τελευταίο τέταρτο του 19^{ου} αιώνα εμφανίστηκε η πρώτη ύφεση, όπου χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά ο χαρακτηρισμός «Μεγάλη Ύφεση». Ξεκίνησε το 1893 και διήρκεσε περίπου 25 χρόνια. Στη συνέχεια, όπως βεβαίως ξέρουμε οι περισσότεροι από εμάς που μεγαλώσαμε με την ιστορία του 20^{ου} αιώνα, εμφανίστηκε η Ύφεση της δεκαετίας του 1930, η οποία ήταν στην πραγματικότητα η δεύτερη από τις μεγάλες υφέσεις. Αυτή ακολουθήθηκε από τη νέα ύφεση, κατά τη διάρκεια της οποίας έγινα και πολιτικά ενεργός, δηλαδή από την κρίση της δεκαετίας του 1970, η οποία κράτησε πάνω κάτω από το 1971 ως το 1982. Και τότε ο νεοφιλελευθερισμός και ο τρόπος που αναδιοργάνωσε την εργασία, την εξουσία των εταιρειών και ούτω καθεξής, κατάφερε να “κατασκευάσει” ένα άλλο κύμα καπιταλιστικής επέκτασης, το οποίο και εξαντλήθηκε περίπου το 2007, όταν μπήκαμε στην τέταρτη από αυτές τις μεγάλες υφέσεις. Είμαστε περίπου στο έτος επτά της παρούσας ύφεσης, μα, θα έλεγα, ότι δεν διαφαίνεται κανένα τέλος στον ορίζοντα.

Αυτά τα αναφέρω για δούμε πού βρισκόμαστε ιστορικά. Τώρα βέβαια, κάθε μεγάλη ύφεση έχει και τα μοναδικά ιστορικά χαρακτηριστικά της. Αυτά αντανακλούν όλα τα είδη των διαφορετικών χαρακτηριστικών που σχετίζονται με τους τρόπους με τους οποίους ο καπιταλισμός έχει εξελιχθεί, και στην περίπτωση μας κυρίως πώς έχει παγκοσμιοποιηθεί, πολύ περισσότερο από ό, τι σε οποιαδήποτε στιγμή στην ιστορία του. Υπάρχει επίσης ο ειδικός ρόλος του χρηματοπιστωτικού τομέα, καθώς και τα απόκρυφα οικονομικά είδη των συναλλαγών που αποτελούν ένα χαρακτηριστικό της νεοφιλελεύθερης εποχής των τελευταίων περίπου τριάντα χρόνων.

Βάλτε τα δύο αυτά χαρακτηριστικά μαζί, την παγκοσμιοποίηση και τη χρηματιστικοποίηση, και θα μπορούσαμε να βγάλουμε νόημα γιατί και πώς μία κρίση που ξεκίνησε από τον τομέα των ακινήτων στις ΗΠΑ, κατά πάσα πιθανότητα το 2006 - αρχές του 2007, στη συνέχεια

έγινε μια πλήρως ανεπτυγμένη οικονομική κρίση. Σχετίζεται με όλα αυτά τα χρεόγραφα ενυπόθηκων δανείων, που τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα εμπορεύονταν σε ένα ιδιότυπο πέρα δώθε και πωλούσαν σε επενδυτές και κερδοσκόπους σε παγκόσμιο επίπεδο. Αυτό εξηγεί γιατί η κρίση παγκοσμιοποιήθηκε τόσο γρήγορα, καθότι τράπεζες στην Ισπανία και στη Σκωτία κ.ο.κ. κρατούσαν όλα αυτά τα περιουσιακά στοιχεία που αφορούν τα στεγαστικά δάνεια. Σας τα λέω όλα αυτά για να δώσω μία ευρύτερη ιστορική προοπτική: αυτή είναι η τέταρτη από αυτές τις μεγάλες υφέσεις και θα μπορούσε να τείνει να διαρκέσει οπουδήποτε από λίγο περισσότερο από μία δεκαετία, όπως η κρίση του 1970-1980, έως και περίπου μια εικοσιπενταετία, όπως η πρώτη Ύφεση του 19^{ου} αιώνα. Αλλά και πάλι, πρέπει να επισημάνω ότι κάθε μία από αυτές έχει μοναδικά χαρακτηριστικά.

Αυτό δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχουν κάποιες βασικές συγκλίσεις όσον αφορά στο κομμάτι της εργασίας. Θα έλεγα ότι με συνέπεια σε κάθε οικονομία προσανατολισμένη στον ανταγωνισμό για τις πωλήσεις και το κέρδος θα εμφανίζονται μανιακά κύματα επενδύσεων, εφόσον όλοι οι καπιταλιστές προσπαθούν να αγοράσουν την τελευταία λέξη της τεχνολογίας, θεωρώντας ότι θα τους δώσει ένα πλεονέκτημα στο να παράγουν το ίδιο αγαθό ή την υπηρεσία πιο γρήγορα. Και έτσι οι υπολογιστές χρησιμοποιήθηκαν για όλα τα σύγχρονα, «just-in-time» συστήματα παραγωγής και χορήγησης κ.λπ. Όσο οι καπιταλιστές το κάνουν αυτό και όσο, προσπαθούν να μονοπωλήσουν τις αγορές τους, αναπόφευκτα σε κάποιο βαθμό οικοδομούν πιο εξελιγμένα χαλυβουργεία και εργοστάσια αυτοκινήτων, χτίζουν περισσότερα εμπορικά κέντρα και πολυκατοικίες, κατασκευάζουν περισσότερες κατοικίες και αεροσκάφη απ' όσα θα μπορούσε κάποιος να χρησιμοποιήσει επικερδώς σε μία καπιταλιστική κοινωνία. Αυτές οι κρίσεις, οι οποίες νομίζω ότι μπορεί να περιγραφούν σωστά ως υπερεπενδύσεις και κρίσεις υπερσυσσώρευσης, στη συνέχεια χρειάζονται χρόνο, ώστε να μπορέσουν να ξεπεραστούν.

Η ειρωνεία είναι ότι ο τρόπος με τον οποίο οι παγκόσμιες κεντρικές τράπεζες και οι κυβερνήσεις παρενέβησαν για να προσπαθήσουν να σταματήσουν την οικονομική κρίση, πιστεύω ότι περισσότερο καθυστερεί και εξαπλώνει την κρίση την οποία εξετάζουμε. Όταν οι τράπεζες ξεκίνησαν να καταρρέουν σε όλο τον κόσμο, οι κεντρικοί τραπεζίτες, συνήθως σε κοινή κατεύθυνση με τις κυβερνήσεις, έπραξαν κατά τρόπο που δεν είχαν πράξει τη δεκαετία του 1930: το 1930 είχαν τόσο διεισδύσει στη φιλοσοφία της ελεύθερης αγοράς, που πίστευαν ότι έπρεπε να αφήσουν τις τράπεζες να καταρρεύσουν, ώστε ο μηχανισμός της αγοράς να αυτοδιορθωθεί από μόνος του. Αυτό που ανακάλυψαν ήταν ότι δεν είχαν ιδέα για το πού

μπορεί να ήταν ο πάτος! Το 1930 ήταν χειρότερη χρονιά από ό,τι το 1929, το 1931 ήταν χειρότερη και πάλι, η κατάσταση χειροτέρευε μέχρι το έτος 1933 κατά το οποίο ορισμένες κυβερνήσεις, ιδιαίτερα στις Ηνωμένες Πολιτείες, άρχισαν να προσπαθούν να αντιμετωπίσουν τις επιπτώσεις της κρίσης χρησιμοποιώντας κρατικές δαπάνες και προωθώντας τις πολιτικές που όριζαν οι τράπεζες.

Αλλά έμαθαν ότι η τεράστια κατάρρευση από το 1929 έως το 1933 ήταν καταστροφική, τόσο οικονομικά για τον καπιταλισμό, όσο και κοινωνικά και πολιτικά. Αυτή τη φορά, οι κυβερνήσεις παρενέβησαν μαζικά. Το έκαναν βασικά λέγοντας προς τις τράπεζες, «Δώστε μας όλα τα τοξικά περιουσιακά στοιχεία που έχετε στην κατοχή σας, δώστε μας δηλαδή όλα τα σκουπίδια, τους ενυπόθηκους τίτλους που δεν αξίζουν τίποτα, όλα τα εξασφαλισμένα ομόλογα χρέους που αξίζουν δέκα σεντς για κάθε δολάριο που πληρώσατε. Μπορείτε να μας δώσετε αυτά τα πράγματα, και εμείς θα σας δώσουμε πίσω τα χρήματα των κεντρικών τραπεζών, τα καλύτερα πράγματα που υπάρχουν εκεί έξω για να επενδύσετε, να αγοράσετε και να πουλήσετε, το καλύτερο χαρτί που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για οποιαδήποτε οικονομική συνδιαλλαγή. Θα σας δώσουμε λογαριασμούς δολαρίων έναντι σκουπιδιών».

Έτσι, έριξαν αρχικά λίγα τρισεκατομμύρια στο σύστημα και όμως δεν έλυσαν την κρίση. Έριξαν μερικά τρισεκατομμύρια περισσότερο, με τους υπολογισμούς μου τουλάχιστον 28 ή 29 τρισεκατομμύρια δολάρια, πέταξαν στο τραπεζικό σύστημα και ένα μικρό κομμάτι στα προγράμματα δημοσιονομικής τόνωσης των Μπους-Ομπάμα στις Ηνωμένες Πολιτείες. Τώρα, για να σας δώσουμε μια ιδέα για το τι σημαίνει αυτό, γιατί υποψιάζομαι ότι, όπως εγώ, δεν έχετε δει ποτέ 28 ή 29 τρισεκατομμύρια δολάρια, πρόκειται για ποσό που είναι πάνω από την αξία όλων των αγαθών και υπηρεσιών που η αμερικανική οικονομία παράγει σε δύο χρόνια. Με άλλα λόγια, το ισοδύναμο αντιστοιχεί στο να παίρνει κανείς ένα ποσό μεγαλύτερο από δύο φορές το ακαθάριστο εγχώριο προϊόν των ΗΠΑ και το δίνει στις τράπεζες. Μεγάλη έκπληξη: αυτό σταμάτησε την τραπεζική κρίση!

Ως εκ τούτου, αυτό το κομμάτι της κρίσης έχει πλέον τελειώσει. Κυριολεκτικά, δεν υπήρχε κανένα όριο: θα συνέχιζαν να τροφοδοτούν με ποσά μέχρις ότου να σταθεροποιηθούν οι τράπεζες. Το πρόβλημα είναι ότι δεν τροφοδότησαν μαζικά τα χρήματα στις τράπεζες, αλλά επίσης πρακτικά μηδένισαν τους τόκους του δανεισμού! Έκαναν ουσιαστικά μηδενικά επιτόκια για τις τράπεζες και τους προνομιακούς εταιρικούς δανειολήπτες. Ειρωνικά, αυτό πρακτικά σήμανε ότι οι επιχειρήσεις που διαφορετικά θα είχαν καταρρεύσει, σκεφτείτε τη

General Motors και την Chrysler (οι οποίες διεσώθησαν άμεσα από τις κυβερνήσεις των Ηνωμένων Πολιτειών και του Καναδά), όλες σώθηκαν σιωπηρά όντας σε θέση να πηγαίνουν στην τράπεζα και να δανείζονται με σχεδόν μηδενικό επιτόκιο. Ουσιαστικά παραχωρήθηκαν δωρεάν χρήματα για να κρατηθούν όλα τα είδη των επιχειρήσεων στη ζωή.

Λέω ότι είναι ειρωνικό, καθότι, προκειμένου να μπορέσει ο καπιταλισμός να σταθεί πάλι στα πόδια του, θα έπρεπε να απαλλαγεί από όλο το πλεόνασμα κεφαλαίου ή τις παραπάνω επιχειρήσεις που βρίσκονται εκεί έξω, από όλες τις υπερσυσσωρευμένες, υπερ-επενδυμένες καταστάσεις. Και αυτό γίνεται με την πτώχευση των επιχειρήσεων.

Στη δεκαετία του 1970 και του 1980 αυτό που συνέβη στις Ηνωμένες Πολιτείες είναι το εξής: για παράδειγμα όλα τα είδη των εταιρειών χάλυβα σταμάτησαν να δουλεύουν. Αλλά αυτό δεν έγινε ορατό, επειδή τα χρήματα ήταν ουσιαστικά ελεύθερα. Έτσι, βρισκόμαστε στη δίνη της τέταρτης μεγάλης κρίσης/ ύφεσης στην ιστορία του παγκόσμιου καπιταλισμού, όπου μια μαζική παρέμβαση ενίσχυσης προς τις κεντρικές τράπεζες σταμάτησε μια τραπεζική κρίση, αλλά ταυτόχρονα επίσης μπλόκαρε το διεστραμμένο μηχανισμό του καπιταλισμού για να μπορέσει και πάλι να σταθεί στα πόδια του. Θα έπρεπε να χρεοκοπήσουν τις λιγότερο αποτελεσματικές, παραγωγικές και κερδοφόρες επιχειρήσεις και να αφήσουν τις περισσότερες παραγωγικές και κερδοφόρες να αναλάβουν και πάλι τις αγορές τους, ώστε να μπορέσουν και τώρα να αρχίσουν να επεκτείνονται και να επενδύουν και πάλι.

Έτσι έχουμε ένα διασωσμένο καπιταλισμό, όπου οι τράπεζες μεν δεν καταρρέουν, αλλά όπου υπάρχουν ουσιαστικά κοντά μηδενικές νέες επενδύσεις από τις επιχειρήσεις. Έχουμε τεράστια ποσοστά ανεργίας, και χαμηλά ποσοστά ανάπτυξης κ.ο.κ. Ο καπιταλισμός έχει ανάγκη ένα κύμα χρεοκοπιών, ώστε να μπορέσει να γυρίσει σε έντονη ανάπτυξη, αλλά οι κεντρικοί τραπεζίτες ανησυχούν πως σε ένα περιβάλλον τόσο υψηλής ανεργίας, το να καταρρεύσουν πολλές επιχειρήσεις θα έχει δραματικές πολιτικές επιπτώσεις. Και ακόμη, φοβούνται ότι πολλές από αυτές, αν τελικά χρεοκοπήσουν, δεν θα μπορέσουν να ξεπληρώσουν τα δάνειά τους και θα τροφοδοτηθεί και πάλι μία τραπεζική κρίση. Για το λόγο αυτό, από αρκετά νωρίς ξεκίνησα να υποστηρίζω ότι αναμένω να είναι μια από αυτές τις πολυετείς κρίσεις, εύκολα θα διαρκέσει δέκα χρόνια και πιθανά αρκετά περισσότερο και από αυτό.

Tessa Echeverria: Αναρωτιόμουν αν θα μπορούσατε να μας μιλήσετε λίγο για το πώς αυτή είναι περισσότερο μια παγκόσμια ύφεση και όχι μία βραχυπρόθεσμη ή εντοπισμένη χωρικά κρίση.

David McNally: Επιτρέψτε μου να ξεκινήσω με το πρώτο μέρος για το πόσο παγκόσμια μπορεί να χαρακτηριστεί αυτή η κρίση καθώς αρχικά οι ισχυρισμοί έλεγαν: «Είναι απλά μια κρίση στις ΗΠΑ». Και όταν η Ευρώπη άρχισε να καταβαραθρώνεται μέσα σε λίγους μήνες, πάλι κάποιιοι υποστήριζαν ότι «είναι μία κρίση στον παγκόσμιο Βορρά και δεν είναι έντονη στο Νότο». Υποστηρίζοντας ότι η Κίνα, η Βραζιλία και η Ινδία πρόκειται να σώσουν όλο το σύστημα. Πλέον έχει γίνει σαφές το τελευταίο διάστημα ότι υπάρχουν μεγάλα προβλήματα και στο κομμάτι του Παγκόσμιου Νότου.

Αυτό δεν αναιρεί το γεγονός ότι υπάρχουν άνισοι ρυθμοί σε μία παγκόσμια κρίση. Εξάλλου μια κρίση πράγματι πρέπει να ξεκινήσει από κάπου. Αλλά αν ήταν μόνο μία τοπική κρίση, τότε θα περίμενε κανείς μόνο μία οικονομία, ή έστω κάποιες περιφερειακά συνδεδεμένες οικονομίες να περάσουν από μια κρίση. Είχαμε κρίσεις τέτοιου τύπου στο παρελθόν: το 1997 υπήρχε η λεγόμενη «κρίση στην Ανατολική Ασία», η οποία δεν απέκτησε διεθνείς προεκτάσεις. Επικεντρώθηκε σε μία ενιαία περιφέρεια του παγκόσμιου συστήματος.

Αλλά αυτό ήταν κάτι διαφορετικό, διότι το μακρύ κύμα της νεοφιλελεύθερης οικονομικής επέκτασης από το 1982 έως 2007 σταδιακά υποχωρούσε λόγω υπερσυσσώρευσης. Στο πλαίσιο αυτό, όλο το σύστημα είναι ευάλωτο. Πραγματικά, όλοι είναι στο χείλος του γκρεμού, καθώς απλώς δεν είναι παραγωγικό να συνεχίσεις να επενδύεις, όταν έχεις ήδη μια παγκόσμια ικανότητα να παράγεις 200 εκατομμύρια τόνους χάλυβα περισσότερο από αυτό που χρειάζεται, και εδώ βρίσκεται ο κόσμος αυτή τη στιγμή.

Αρχικά η κρίση χτύπησε στις Ηνωμένες Πολιτείες, δεν πέρασε πολύς καιρός πριν γίνει μια ευρωπαϊκή κρίση. Φυσικά γνωρίζουμε τώρα ότι για πολλούς ενδιαφέροντες λόγους, η Νότια Ευρώπη ήταν ιδιαίτερα ευάλωτη· σαφώς ξεχωρίζουν η Ελλάδα, η Πορτογαλία και η Ισπανία, ενώ η Ιταλία γίνεται και αυτή μέρος αυτής της ιστορίας. Αλλά παρά τους διάφορους ισχυρισμούς, θα πρέπει να δούμε ότι δεν είναι μόνο η Νότια Ευρώπη: Η Ιρλανδία έχει πληγεί πολύ σκληρά και όλες οι ενδείξεις δείχνουν ότι και η Γαλλία συνεχίζει την πτώση. Αυτές οι χώρες της Νότιας Ευρώπης έχουν ποσοστά ανεργίας περίπου στο 50 τοις εκατό για τους

νέους και γύρω στο 25 τοις εκατό για το σύνολο του εργατικού δυναμικού. Αυτό είναι τα ποσοστά ανεργίας της μεγάλης ύφεσης που βιώνει το μεγαλύτερο κομμάτι της Ευρώπης.

Από την αρχή της κρίσης, η Κίνα εισήγαγε ένα πολύ μεγαλύτερο πρόγραμμα κινήτρων από ό,τι τα συνδυασμένα προγράμματα τόνωσης του Μπους και του Ομπάμα στις Ηνωμένες Πολιτείες. Η Κίνα επένδυσε μαζικά σε αεροδρόμια, γέφυρες, υδροηλεκτρικούς σταθμούς και ούτω καθεξής σαν τονωτικές κινήσεις απέναντι στην κρίση, ιδίως το 2008 και το 2009. Πραγματικά ανησυχούσαν για την απώλεια των εξαγωγικών αγορών. Αυτό βοήθησε στη σταθεροποίηση του συστήματος για ένα χρονικό διάστημα. Ως εκ τούτου, η θεώρηση πως η Κίνα, η Ινδία και η Βραζιλία θα είναι τα νέα κέντρα ανάπτυξης ήταν εύλογη.

Σήμερα, η Βραζιλία είναι πραγματικά συρόμενη για δύο χρόνια και αν πλέον διαβάσετε τις επιχειρηματικές επιχειρήσεις θα διακρίνετε μία ξαφνική ανησυχία για την Κίνα. Πλέον γίνεται λόγος για τα τοξικά δάνεια που οι Κινέζοι έθεσαν στο πλαίσιο των προγραμμάτων στήριξης της οικονομίας πριν από πέντε χρόνια, καθώς συσσωρεύονται σε ένα βαθμό, όπου δεν ξέρουν αν πλέον η κεντρική κυβέρνηση μπορεί να αφομοιώσει την παραπάνω κρίση. Ο κινεζικός ρυθμός ανάπτυξης έχει ήδη μειωθεί κατά το ένα τρίτο, ή 40 τοις εκατό.

Αλλά συνέβη άνισα και σε σχετικά μεγάλο χρονικό διάστημα, έτσι ώστε να είναι εύκολο για τους ανθρώπους να χάσουν τις διασυνδέσεις σε όλη αυτή τη διαδικασία και να μην κατανοήσουν τον τρόπο με τον οποίο πρόκειται για μια μεγάλη παγκόσμια ύφεση, την οποία σε ορισμένες περιπτώσεις αναφέρω και ως μια μεταλλασσόμενη ύφεση. Μπορεί να ξεκινήσει σε ένα συγκεκριμένο τομέα, δηλαδή σε αυτόν των ακινήτων, και στη συνέχεια να προχωρήσει στο τραπεζικό σύστημα, και στη συνέχεια, όταν το τραπεζικό σύστημα έρθει σε θέση να την εγκολλώσει, να κινηθεί σε μια κρίση ανεργίας. Το επίκεντρό της μπορεί να κινηθεί γεωγραφικά: αν οι τράπεζες των ΗΠΑ διασωθούν, τότε η πίεση μπορεί να μεταφερθεί στις ευρωπαϊκές τράπεζες. Εάν η Κίνα κάνει και άλλες κινήσεις τόνωσης, μπορεί να αναβάλει και να καθυστερήσει την ημέρα της αναμέτρησης, και ούτω καθεξής.

Αυτό που βλέπουμε πραγματικά είναι ότι ενώ ο χρονικός ρυθμός επεκτείνεται, κάθε φορά η κρίση γλιστρά από έναν τομέα πίσω σε άλλους τομείς και άλλες περιοχές. Αν η Κίνα αρχίσει να καταρρέει θα είναι πολύ κακό για όλες εκείνες τις οικονομίες που εξάγουν πολύ στην Κίνα, ιδιαίτερα για όσες έχουν εμπλακεί στην οικοδομική έκρηξη εκεί. Όλες αυτές οι οικονομίες μπορούν να αναμένουν να δουν μια επιβράδυνση, για την οποία θα θεωρηθεί

υπαίτια η επιβράδυνση της Κίνας, μη αναγνωρίζοντας ότι η επιβράδυνση της Κίνας είναι μόνο μέρος ενός ευρύτερου μοτίβου μιας μεταλλασσόμενης ύφεσης που αλλάζει μορφή όλη την ώρα, καθώς το κέντρο της μετατοπίζεται. Είναι σαν να έχετε μια ασθένεια που κινείται από το ένα μέρος του σώματος στο άλλο: είναι ακόμα η ίδια οργανική ασθένεια και στον τομέα της εργασίας, αλλά εκδηλώνεται σε διάφορα μέρη του νοσούντος οργανισμού. Εδώ βλέπουμε πραγματικά αυτό και ο οργανισμός που εξετάζουμε εδώ είναι η παγκόσμια οικονομία. Διάφορα τμήματά του γίνονται επίκεντρα του πόνου ή κέντρα ψυχικής δυσφορίας σε αυτό που είναι στην πραγματικότητα μία ολοκληρωμένη παγκόσμια διαδικασία.

Tessa Echeverria: *Σε συνέχεια με αυτό που αναφέρατε, πολλοί άνθρωποι τα τελευταία χρόνια έχουν μιλήσει για τη λιτότητα σε σχέση με το νεοφιλελευθερισμό, και αναρωτιόμουν αν θα μπορούσατε να μας μιλήσετε λίγο για τις διακρίσεις μεταξύ αυτών των δυνάμεων και τον τρόπο που σχετίζονται με την παρούσα ύφεση;*

David McNally: Νομίζω ότι αυτό είναι το κλειδί για να κατανοήσουμε γιατί τα κέρδη φαίνονται τόσο αυξημένα στις Ηνωμένες Πολιτείες. Η εικόνα για τα εταιρικά κέρδη φαίνεται να αφηγά την περιγραφή που σας έχω δώσει. Η κατανόηση της λιτότητας, μας επιτρέπει να κατανοήσουμε μερικές από τις βασικές πολιτικές διαστάσεις αυτής της συνεχιζόμενης κρίσης. Ξεκινώντας με την εικόνα των επιχειρήσεων, όταν αναγνώρισαν ότι δεν ήταν δυνατόν να διασώσουν τις τράπεζες με μερικά τρισεκατομμύρια δολάρια, το ποσό του δημόσιου χρέους που επρόκειτο να αναλάβουν ήταν μαζικό. Πολύ νωρίς, οι κεντρικοί τραπεζίτες έστειλαν το μήνυμα προς τις κυβερνήσεις ότι θα πρέπει να κάνουν κάποιον να πληρώσει το ποσό των κυβερνητικών χρεών για να σωθούν οι τράπεζες. Ο προφανής υποψήφιος ήταν η εργατική τάξη και οι φτωχοί άνθρωποι στο σύνολό τους, οι οποίοι σε πρώτη φάση αισθάνονται τις επιπτώσεις στις πραγματικά δραματικές περικοπές των κοινωνικών δαπανών: στην εκπαίδευση, στην υγειονομική περίθαλψη, τις συντάξεις, την κοινωνική πρόνοια κ.λπ.

Η εκστρατεία είχε από καιρό ενορχηστρωθεί. Είχαμε την αμφίβολη διάκριση στο Τορόντο το 2010, έχοντας ξεχωριστές συνεδριάσεις για τις G8 και τις G20 χώρες, δηλαδή τις οκτώ και τις είκοσι μεγαλύτερες οικονομίες αντίστοιχα. Έστειλαν υπουργούς οικονομικών, πρωθυπουργούς, προέδρους κ.λπ να μαζευτούν και να βγάλουν από κοινού μία στρατηγική για την αντιμετώπιση της κατάστασης. Πριν από τις εν λόγω συναντήσεις, το 2010, υπήρξε μία φράση που περιτριγύριζε τον επιχειρηματικό τύπο, η φράση «μία δεκαετία λιτότητας».

Αυτή ήταν η ρητορική. Υποδήλωνε ότι θα χρειαζόταν μία δεκαετία για να μπορέσουν να αντιστραφούν τα αποτελέσματα από τις μαζικές κρατικές δαπάνες σε όφελος της διάσωσης των τραπεζών.

Στη συνέχεια, ξαφνικά, μέσα και γύρω από τις συναντήσεις των G20 και G8 στις αρχές του καλοκαιριού του 2010, άρχισε να εμφανίζεται η φράση «εποχή της λιτότητας», η δεκαετία είχε πλέον ξεπεραστεί. Αυτό που συνειδητοποίησαν ήταν ότι η κλίμακα της παρέμβασής τους ήταν τόσο μαζική, της τάξης των 28 με 29 τρισεκατομμυρίων δολαρίων, όπως προανέφερα, και ότι δεν υπήρχε τρόπος να πληρώσουν και να αποκαταστήσουν το είδος των προϋπολογισμών που ήθελαν μέσα σε δέκα χρόνια.

Αλλά νομίζω ότι υπήρχε και κάτι περισσότερο σε αυτό, πέρα από αυτό. Ήταν το μέγεθος του χρέους αφενός, αλλά αναγνώρισαν επίσης και την πολιτική ευκαιρία: συνειδητοποίησαν ότι, αν τα κινήματα αντίστασης ενάντια στη μαζική λιτότητα δεν επρόκειτο να ανατρέψουν τις κυβερνήσεις (και αυτό ήταν ένα αναπάντητο ερώτημα σε πρώτη φάση – σίγουρα έμοιαζε δυνατότητα στις ημέρες της αραβικής άνοιξης, όταν οι κυβερνήσεις έπεσαν στην Τυνησία και στην Αίγυπτο), ότι αν σε γενικές γραμμές δεν διαφαινόταν ότι πρόκειται να παραμεριστούν από κάποια μαζική κοινωνική διαμαρτυρία, τότε σκέφτηκαν: «Μπορούμε πραγματικά να τη χρησιμοποιήσουμε αυτήν την ευκαιρία». Μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν την κρίση μακροπρόθεσμα για να επαναφέρουν το είδος των κερδών που είχαν ιστορικά χαθεί για τους καπιταλιστές πίσω στη δεκαετία του 1940 ή του 1930 από τα εργατικά και κοινωνικά κινήματα.

Οι κυβερνήσεις είχαν αρχίσει στις λεγόμενες δυτικές, εκβιομηχανισμένες χώρες στα τέλη του 1930 να κάνουν παραχωρήσεις προς την εργατική τάξη και τα κοινωνικά κινήματα γύρω από τα θέματα της ασφάλισης, της ανεργίας, τις συντάξεις, την ιατρική περίθαλψη (σε αυτό οι Ηνωμένες πολιτείες είναι μία σημαντική εξαίρεση), τη δημόσια εκπαίδευση και την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Όλα αυτά θα μπορούσαν να παρθούν πίσω. Θα μπορούσαν ακόμη να ιδιωτικοποιηθούν τμήματα αυτών, θα μπορούσαν να εφαρμοστούν ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια – όποιος απολαμβάνει πρέπει και να πληρώνει, τόσο ώστε και οι φοιτητές των δημόσιων πανεπιστημίων να πρέπει να πληρώνουν όλο και περισσότερο για τη φοίτησή τους, θα μπορούσε να διαλυθεί σε τέτοιο βαθμό η δημόσια παιδεία που η μεσαία τάξη να στρέφεται όλο και περισσότερο σε ιδιωτικά σχολεία, θα μπορούσε να υποβαθμιστεί και να διαλυθεί το

κοινωνικό δίκτυο ασφάλειας της κοινωνίας, ώστε συστηματικά να υποβαθμίζονται όλο και περισσότερο οι συνθήκες διαβίωσης.

Αυτό δυστυχώς λειτούργησε. Η πλειοψηφία των ανθρώπων στις περισσότερες χώρες του Παγκόσμιου Βορρά είναι φτωχότερη από ό, τι πριν ξεσπάσει η κρίση το 2008. Οι συνθήκες διαβίωσής τους έχουν υποβαθμιστεί, ενώ τα κέρδη έχουν αντίστοιχα εκτοξευθεί στα ύψη. Αυτή είναι μία από εκείνες τις περιπτώσεις όπου λειτουργεί μια πραγματικά βασική συσχέτιση: μείωση των μισθών, αύξηση των κερδών. Αυτό είναι σε μεγάλο βαθμό αυτό που έχει οδηγήσει την ανάκτηση κέρδους.

Εδώ έχουμε το παράδοξο ότι οι εταιρείες έχουν σημαντικά αποκατασταθεί χάρη στη λιτότητα, αλλά δεν φαίνεται να επενδύουν. Το ποσό των μετρητών πάνω στο οποίο οι εταιρείες «εμμένουν» στις Ηνωμένες Πολιτείες είναι περίπου 2 τρισεκατομμύρια δολάρια και άλλο τόσο περίπου στην Ευρώπη. Αυτά είναι ιστορικά υψηλά επίπεδα! Τα μαζεύουν και πάλι, αλλά λόγω της υπερσυσσώρευσης που περιέγραψα προηγουμένως δεν έχουν πολλά κίνητρα για να επενδύσουν.

Έχουμε έναν καπιταλισμό που είναι κερδοφόρος με υψηλά ποσοστά ανεργίας. Είναι ένας μοναδικός συνδυασμός καπιταλιστικής λιτότητας που λειτουργεί από την άποψη των κερδών, αλλά δεν αποκαθιστά την οικονομική ανάπτυξη σε βαθμό που θα μπορούσε να επιλύσει πραγματικά την κρίση της ανεργίας.

Δυστυχώς, η ελίτ της εξουσίας έχει ανακαλύψει ότι μπορούν να επιβάλουν λιτότητα σε ένα βαθμό που νομίζω ότι πολλοί από αυτούς δεν θα τολμούσαν να φανταστούν πριν από την κρίση. Δεν νομίζω, ωστόσο, ότι πίστευαν ότι θα μπορούσαν να ξεκινήσουν αυτήν την σκληρή κατάσταση χωρίς κάποια μαζική κοινωνική αντίδραση/ αναταραχή. Θα συνεχίσουν απλώς να τεστάρουν τα όρια της αντοχής. Τι και αν λοιπόν κλείνουν τα μισά σχολεία, τι και αν το μέγεθος της τάξης στο Ντιτρόιτ θα ανέρχεται σε εξήντα μαθητές; Τι και αν στη Λιθουανία απολυθούν το ένα τρίτο των καθηγητών; Ε λοιπόν, τι και αν οι συντάξεις έχουν κουτσουρευτεί κατά 70% στην Ελλάδα; Αυτό είναι επικερδές για τις επιχειρήσεις! Αυτή είναι η επιτυχής νεοφιλελεύθερη λιτότητα για τις κυβερνήσεις!

Εφ' όσον αναμένουν ότι μπορούν να το κάνουν, νομίζω ότι θα συνεχίσουν να το κάνουν. Ως αποτέλεσμα, οι σχολιαστές αναπαράγουν όλη την ώρα πως ζούμε σε μία εποχή, όπου ο πιο

ακραίος βαθμός κοινωνικής ανισότητας συνυπάρχει με έναν ουσιαστικά στάσιμο καπιταλισμό με υψηλά ποσοστά ανεργίας. Αυτό θα αποτελεί τη νέα κανονικότητα. Και πιστεύω ότι θα παραμένει η νέα κανονικότητα, μέχρι να υπάρξει μία αλλαγή στην ισορροπία των κοινωνικών δυνάμεων μέσα από την άνοδο της μαζικής εργατικής τάξης και της κοινωνικής διαμαρτυρίας, όπως την είδαμε στις ΗΠΑ στο δεύτερο μισό της Μεγάλης Ύφεσης του 1930.

Andrew Sernatinger: *Θα μπορούσατε να μας μιλήσετε για τους λόγους ότι το να κατανοήσουμε την παγκόσμια πολιτική οικονομία δεν είναι κάτι που είναι απλώς αφηρημένο και «εκεί έξω», αλλά είναι πραγματικά σημαντικό για τους ανθρώπους από τη σκοπιά της κινηματικής δουλειάς και οργάνωσης;*

David McNally: Νομίζω ότι αυτού του είδους η ανάλυση έχει μεγάλη αξία από τη σκοπιά του τρόπου που τα προοδευτικά/αριστερά κινήματα προσανατολίζονται και ξεκινούν να σκέφτονται στρατηγικά σε μακροπρόθεσμη βάση. Δυστυχώς, ένα από τα πράγματα που μάθαμε κατά τη διάρκεια της νεοφιλελεύθερης εποχής, από τις αρχές του 1980 και έπειτα, όταν τα κεκτημένα των φεμινιστικών, αντιρατσιστικών, εργατικών, κουίρ, αντιπολεμικών κινημάτων, των κινημάτων πολιτικών δικαιωμάτων κ.λπ. αναιρούνταν, είναι ένα είδος πολιτικής της αμυντικότητας. Έχω τόσα πολλά κουμπιά και μπλουζάκια που ξεκινούν με τη λέξη «Στοπ». «Στοπ σε αυτές τις περικοπές!», «Στοπ σε αυτές τις επιθέσεις!».

Αυτή η λειτουργία είναι φυσικά σημαντική. Πρέπει να προσπαθήσουμε να αντισταθούμε σε όλες τις επιθέσεις που μπορούμε, να σταματήσουμε τις περικοπές, και τα λοιπά. Αλλά ο κίνδυνος για τα αριστερά/ προοδευτικά κινήματα είναι ότι μπαίνουμε σε μια λειτουργία καθαρά αντίστασης, όπου ασχολούμαστε απλώς με τον περιορισμό των ζημιών. Δεν κάνουμε συζητήσεις, δεν έχουμε στρατηγική σκέψη, δεν εγείρουμε τα οργανωτικά ή πολιτικά ερωτήματα που προκύπτουν από τη φάση που βρισκόμαστε στην παγκόσμια ιστορία. Χρειάζεται να σκεφτούμε με τους όρους που σκέφτονται οι κυβερνώντες; Αυτοί σκέφτονται με όρους “δεκαετιών” και “εποχών” – αυτή είναι η ρητορική τους. Αν θέλουμε να κάνουμε κάτι περισσότερο από περιορισμό των ζημιών και θέλουμε να αναβιώσουμε μια πολιτική κοινωνικού μετασχηματισμού, να επιστρέψουμε σε μια γνήσια ριζοσπαστική, μετασχηματιστική, απελευθερωτική πολιτική και κοινωνική ατζέντα, τότε πραγματικά πιστεύω ότι πρέπει να τοποθετηθούμε.

Το άλλο που πιστεύω ότι πρέπει να κάνουμε είναι να αμφισβητήσουμε πραγματικά την ιδέα ότι η λιτότητα επιβάλλεται απλά από ένα μάτσο τρελών δεξιών, και πως ό,τι κάνουν είναι κακό για την “οικονομία”, επειδή συμπιέζει την καταναλωτική ζήτηση κάνοντάς μας φτωχότερους. Λες και το μόνο που πρέπει να κάνουμε είναι να πείσουμε αυτούς που είναι στην εξουσία και τους επιχειρηματικούς ηγέτες πως ό,τι κάνουν δεν είναι καλό για τους ίδιους. Αυτό είναι το κλασικό Κεϋνσιανό επιχείρημα, ότι το μόνο που πρέπει να κάνουμε είναι να αποκαταστήσουμε την πραγματική ζήτηση και όλοι θα επωφεληθούν.

Το πρόβλημα με αυτή την οπτική είναι ότι η λιτότητα όντως δουλεύει για τις επιχειρήσεις και τις κυβερνήσεις που είναι υπέρ των επιχειρήσεων. Το ενδιαφέρον τους δεν είναι κάτι που ονομάζεται «η οικονομία». Το ενδιαφέρον τους είναι το συμφέρον της επιχείρησης, και η λιτότητα το ικανοποιεί. Είναι αλήθεια: η λιτότητα δεν δημιουργεί δουλειές. Αλλά αυτό απαιτεί να λάβουμε υπόψη μας το γεγονός ότι ο σκοπός μιας καπιταλιστικής οικονομίας δεν είναι να δημιουργήσει απασχόληση. Δεν είναι αυτός ο λόγος που επενδύουν οι επιχειρήσεις. Δεν είναι αυτός ο λόγος που οι τραπεζίτες δίνουν δάνεια. Δεν το κάνουν για να δημιουργήσουν δουλειές. Το κάνουν για να βοηθήσουν τους δανειολήπτες και τους επενδυτές να μεγιστοποιήσουν τα κέρδη τους.

Η συνέπεια της άποψης ότι η λιτότητα είναι κάποια παραπλανημένη, διαταραγμένη δεξιά ατζέντα είναι ότι αν απλώς μπορούσαμε να φέρουμε τους καλούς Δημοκράτες στην εξουσία στις Ηνωμένες Πολιτείες, ή τους καλούς Νεοδημοκράτες στην εξουσία στον Καναδά, τότε με κάποιο τρόπο όλες αυτές οι επιθέσεις θα αναιρούνταν. Λυπάμαι. Απλά δεν το πιστεύω. Νομίζω ότι η ανάλυση που περιγράφω μας λέει ότι αυτή η πολιτική είναι για το συμφέρον του κεφαλαίου. Είναι για το συμφέρον της επιχειρηματικής εξουσίας και των τραπεζιτών στην κοινωνία μας, και ότι πρόκειται να επιμείνουν σε αυτήν.

Αν θέλεις να το σταματήσεις, δεν μπορείς απλά να προσπαθήσεις να υλοποιήσεις αυτό το εκπαιδευτικό έργο λέγοντας ότι είναι κακό για την οικονομία. Θα πρέπει στην πραγματικότητα να θέσεις το ερώτημα που έθεσαν η ριζοσπαστική εργατική τάξη και τα κοινωνικά κινήματα της δεκαετίας του 1930, που είναι, πώς αλλάζουμε το συσχετισμό των κοινωνικών δυνάμεων στην κοινωνία μας; Πώς χτίζουμε μια αντί-εξουσία από τα κάτω που θα είναι πράγματι ικανή να κερδίσει νίκες ενάντια στην ατζέντα και θα ξεκινά να χτίζει μια πραγματική κοινωνική δύναμη ικανή να αρθρώσει και να διαμορφώσει μια εναλλακτική; Πιστέψτε με, δεν θεωρώ ότι αυτό μπορεί να γίνει σε μια νύχτα. Αλλά θεωρώ ότι αυτό είναι το

είδος στρατηγικής κατανόησης που προκύπτει από την ανάλυση που κάνω. Όπως λέτε, δεν είναι απλά μια ακαδημαϊκή ανάλυση.

Όταν μιλάω με αυτούς τους όρους, δε νομίζω ότι γίνομαι απλώς απελπιστικά και αφηρημένα ουτοπικός. Αν κοιτάξουμε τη δεκαετία του 1930 στις Ηνωμένες Πολιτείες, αυτό που βλέπουμε είναι ότι πράγματι το πρώτο μισό της Μεγάλης Ύφεσης ήταν απλά ένα καρναβάλι για το κεφάλαιο, ήταν λιτότητα στο μέγιστο βαθμό. Βύθισαν την εργασία στο έδαφος. Χρειάστηκε πραγματικά εντυπωσιακή οργάνωση σε επίπεδο βάσης, μεταξύ διαφορετικών γραμμών, ιδιαίτερα η εξαιρετική τακτική της επιτόπιας απεργίας, όπου αντί να βγεις έξω, καταλαμβάνεις το χώρο εργασίας σου. Αυτή ήταν μια στιγμή μετασχηματισμού στην ιστορία της Αριστεράς, όπου μια ριζικά διαφορετική στρατηγική και πολιτική σύλληψη του πώς κάνουμε οργάνωση της εργασίας και ακτιβισμό, άρχισε να αναδεικνύεται. Αφού οι πρώτες νίκες κερδήθηκαν, έγινε κολλητική. Ως αποτέλεσμα, παραμένει πάντα δυνατό να προωθηθεί αυτή η κατεύθυνση.

Έχοντας πει αυτό, δεν μπορεί να επιτευχθεί κάτι τέτοιο εκτός αν νηφάλια αναρωτηθείς πού βρισκόμαστε στην ιστορία, ποια είναι η φύση αυτής της οικονομίας, γιατί παντού οι κυβερνήσεις που μπορούν να γλιτώσουν με την λιτότητα την εφαρμόζουν, και τι σημαίνει αυτό στρατηγικά για την ανάπτυξη ενός δεκαετούς και εικοσαετούς οράματος για τη ριζοσπαστική πολιτική και οργάνωση.

Andrew Sernatinger: *Ο λόγος που κάνω αυτή την ερώτηση είναι εν μέρει επειδή μερικά χρόνια νωρίτερα ο Richard Seymour έθεσε ένα ερώτημα, ρωτώντας, «Γιατί δεν είμαστε ικανοί να εξηγήσουμε αυτή την κρίση;». Ένα μέρος του προβλήματος για την εκλαΐκευση ενός κινήματος ήταν ότι η λιτότητα είχε γίνει πολύ φυσική, και η κρίση φαινόταν ως κάτι που απλά συνέβαινε στους ανθρώπους, όχι ως κάτι που ήταν συστημικό ή σχεδιασμένο. Ρωτώντας αυτή την ερώτηση, ήλπιζα να φτάσουμε στο πώς δημιουργούμε μια κοινή λογική βασιζόμενοι σε αυτό που περιγράφετε;*

David Mc Nally: Νομίζω ότι αυτή είναι μια βασική παράμετρος, επειδή έχετε δίκιο φυσικά ότι η νεοφιλελεύθερη επίθεση δεν ήταν απλά μια επίθεση ενάντια στην εργασία και τα κοινωνικά κινήματα. Ήταν αυτό, αλλά ήταν επίσης ένας ιδεολογικός και πολιτιστικός μετασχηματισμός. Δημιούργησε μια υπεροχή για την αγορά στα μυαλά μας και δημιούργησε ένα είδος μοιρολατρίας για την οικονομία. Είναι η ιδέα ότι η οικονομία είναι σαν ένα καιρικό

σύστημα και έχει αυτά τα μοτίβα εντελώς έξω από τον έλεγχό μας. Όταν ξεκινά να βρέχει, απλά παίρνεις την ομπρέλα σου. Αυτές οι οικονομικές πολιτικές έχουν δυναμικές βαθιά ριζωμένες στη φύση του καπιταλιστικού συστήματος, αλλά ο τρόπος που μεταφράζονται σε κοινωνική πολιτική δεν είναι δεδομένος από τη φύση. Δεν υπάρχει τίποτα μετεωρολογικό σε αυτό. Έχει κατεξοχήν να κάνει με ισορροπίες κοινωνικών δυνάμεων και με το από τι οι κυβερνώντες μας μπορούν ή δεν μπορούν να ξεφύγουν.

Δεν υπάρχει ερώτημα ότι αυτό που λέτε είναι σωστό: υπάρχει ένα βασικό καθήκον λαϊκής εκπαίδευσης. Έχοντας πει αυτό, επίσης πιστεύω ότι υπάρχει εκεί έξω ένας βαθύς και σταθερός κυνισμός για τη Wall Street, τις τράπεζες, και την επιχειρηματική εξουσία. Είδαμε ότι αυτό όχι μόνο είχε αντανάκλαση στο κίνημα Occupy, του οποίου το μήνυμα πιστεύω ότι πραγματικά είχε μια λαϊκή απήχηση που εξέπληξε πολλούς σχολιαστές, αλλά επίσης νομίζω ότι το βλέπουμε όλο και περισσότερο στη λαϊκή κουλτούρα σήμερα. Ακόμα και στον κυρίαρχο κινηματογράφο και την τηλεόραση!

Η ειρωνεία είναι ότι δεν είναι τόσο απλό το να υπάρξει μια βαθιά ιδεολογική πεποίθηση για την αγορά και τις ιδέες και λύσεις που βασίζονται στην αγορά, αλλά πιστεύω ότι υπάρχει μια ιστορική κατάρρευση κάθε έννοιας εναλλακτικής, και υποψιάζομαι ότι εκεί το πάτε, όπως εκεί το πήγαινε και ο Richard Seymour. Υπάρχει αυτή η αίσθηση εκεί έξω ότι βρισκόμαστε σε αυτή την ιστορική στιγμή, όπου η αίσθηση ότι αυτή η κατεύθυνση θα μπορούσε να ανατραπεί είναι σε ένα απίστευτα χαμηλό σημείο. Η σωρευτική επίδραση της κοινωνικής υποχώρησης και της κοινωνικής ήττας τα τελευταία τριάντα χρόνια έχει στ' αλήθεια κονιορτοποιήσει τη ριζοσπαστική φαντασία και την αίσθηση της δυνατότητας που ήταν τόσο διαφορετική, όταν εγώ μπήκα στην Αριστερά τη δεκαετία του 1970. Εκείνη η Αριστερά είχε μια αίσθηση ότι είχε κερδίσει τεράστιες μάχες γύρω από τα πολιτικά δικαιώματα - κέρδιζε τεράστιες μάχες γύρω από τα δικαιώματα των φύλων - μπορούσε να νιώσει ότι είχε μια επίδραση στην κοινή γνώμη σχετικά με τον πόλεμο στο Βιετνάμ. Το να παίρνεις τους δρόμους, να καταλαμβάνεις κρατικά νομοθετικά κτίρια, να καταλαμβάνεις χώρους εργασίας και να απεργείς, να καταλαμβάνεις σχολεία που πρόκειται να κλείσουν – η αίσθηση ότι αυτό μπορεί πραγματικά να κερδίσει, είναι μεθυστική, αλλά το αίσθημα ότι αυτό δεν κάνει καμία διαφορά, ότι δεν έχει σημασία το τι κάνεις, είναι μαζικά αποδιαρθρωτικό.

Πρέπει να βρούμε τρόπους να ξαναχτίσουμε τη ριζοσπαστική φαντασία πρακτικά, αναγνωρίζοντας εκείνες τις μικρές νίκες που είναι απτές και μπορούν να δημιουργήσουν μια

νέα αίσθηση αυτοπεποίθησης. Αυτό είναι ένα μέρος της ιστορίας για τη μεγάλη αλλαγή που συνέβη στις Ηνωμένες Πολιτείες στο δεύτερο μισό της Μεγάλης Ύφεσης τη δεκαετία του 1930.

Αναδημοσιευμένη στις 27-07-2014 στο <http://www.toperiodiko.gr/>

Σημείωση: Το Β΄ μέρος, τουλάχιστον μέχρι τις 9 Αυγούστου 2019, δεν δημοσιεύτηκε στην ελληνική γλώσσα.